

Sjećanje na najljepše dane

Osvanulo je svježe ljetno jutro. Još ni sunce nije bilo izašlo, a ja sam se sa svoja dva druga nalazio na palubi »Šipana« željno očekujući polazak.

U srcu mi je bilo teško, što napuštam naš lijepi Dubrovnik, dom i sve svoje prijatelje, a opet sam bio veseo, jer sam znao, da će se uskoro ostvariti ono što sam uvijek želio, da ću i ja ploviti na jednom brodu.

Zazvonilo je brodsko zvono, stroj je zakloparao, brod se lagano zatresao i počeo odmicati od obale. Ne znam ni sam, kako sam se tada osjećao, samo znam, da sam mahao prvo rukama, a kasnije rupcem. Mahao sam dugo i onda, kada nisam vidio više nikoga.

Brodski pramac je sa šumom sjekao kao ulje glatku, plavu površinu mora. Kada je sunce bilo već visoko nad horizontom, mi smo se nalazili daleko od Dubrovnika. Prolazili smo kraj malih zelenilom obraslih otočića, a u daljini su se opažala u kamenu isklesana bijela dalmatinska sela. Činilo mi se, da brod ide previše sporo, da ne ćemo nikada doći. Strepio sam, da ne ću biti ukracan zajedno sa svoja dva druga. Kako će mi biti onda samom među nepoznatim ljudima? Sve je to utjecalo tako, da sam jedva očekivao da što prije dođem u Rijeku, da se riješim nezvjesnosti.

Prošla su i ta dva dana putovanja i stigli smo na cilj. Rijeka nas je dočekala sva osvijetljena. Bila je kasna noć. Grad je spavao, i kad su se putnici razišli na obali smo ostali nas trojica sa koferima u ruci ni sami ne znajući, gdje da otidemo. Luka je bila puna brodova. Tko zna na kojemu ćemo sutra spavati, mislili smo. Da li na onom malom ili onom velikom, možda na onom si ovom novom ili onom crnom starom. Svejedno koji bio, nama je svaki bio drag.

Slijedećeg dana smo se digli rano. Prošetali smo lukom i »upoznali« nekoliko mliječnih restorana, a onda smo krenuli u zgradu Jug. ljničke plovidbe. Hodajući hodnicima naišli smo na vrata »personalnog«. Zakucali smo i ušli. Drug nas je lijepo primio i kada smo mu dali pozive, odmah je znao da smo brodarci. »E, baš je lijepo što ste došli navrijeme«, rekao je, »Evo vam naloge ukrcaja i hajdete na »Bosnu«, sutra polazite«. Mi smo se trojica pogledali. Kolikog je samo veselja bilo u našim očima. Bili smo ukracani na našem najvećem brodu. Brzo smo se pozdravili sa »personalnim«, koji nam je zaželio sretno putovanje i više trkom nego hodom smo otišli na brod, čije smo jarbole iz daleka vidjeli. Mornari su zbog nečega bili na okupu. Kada su nas vidjeli sa koferima, osmiem ih je preletio preko lica. »Evo naših padobranaca«, netko je rekao. Priznat ću, da smo pomalo bili i skunjeni, ali samo za čas. »Kako se zoveš mići« ili »odakle si mići« pitali su. Tako smo se upoznawali. A popodne, kada smo se i mi latili posla, poznali smo ih skoro sve. Rad nije bio težak, ali smo bili nevješti. »Pomalo mladići«, bodrili su nas, »svaki je početak težak, ali kada prođete ovu školu na brodu, postat ćete pravi mornari, kao i oni što su bili prije vas«. Znali smo, da nas vole pogotovo zato, jer videći nas mnogi su se sjetili svoje porodice i svoje djece, koju su ostavili kući. Rad je toga dana završio, kada je sunce već bilo pod horizontom. Okupali smo se i otišli na spavanje. Iako smo bili umorni i neispavani, san nije lako dolazio na oči. Mislio sam na kuću, roditelje i prijatelje. Tko zna, što oni sada čine. Vjerujte, nije ni bilo lako. Možda su mi se tada i dvije suze skotrljale niz obraze. Možda, ne znam. A onda sam utonuo u san.

Probudili su nas rano. Brod je već bio odvezan i remorker ga je vukao prema izlazu luke. Zvuk brodske sirene je proradio zrak. Bio je to tužni zvuk, kojim je »Bosna« na odlasku pozdravljala svoju dragu domovinu. Bio je to znak početka novog putovanja, našeg prvog putovanja.

Na izlasku iz luke remorker nas je napustio i žureći otplovio natrag. Naš stroj je proradio, propeler je zamutio more ispod krme i mi smo krenuli. Srebrna brazda obasjana suncem, koje se rađalo, ostajalo je za nama. Još nekoliko pogleda prema kopnu i otišli smo na rad koji je započeo.

Tog dana, kasno popodne, kada sam izašao iz skladišta, gdje smo radili, opazio sam, da su se i posljednji

obrisi naše obale izgubili iz vida. Teško je opisati, kakav sam osjećaj imao tada. Beskrajno more, plavo nebo i na njemu plamena kugla, koja je umorna dnevnim hodom željno očekivala počinak, bilo je sve, što sam mogao vidjeti. Okolo je vladala nijema tišina, koju je jedino narušavalo monotono udaranje stroja ili po koji krik galebova, koji su nas pratili. Tako sam stajao dugo. Crna je koprena već bila prekrila nebo, kada sam otišao na počinak.

Prolazili su dani. More je bilo mirno, nebo vedro, a dani sunčani. Milja po milja puta je ostajala za nama. Prošli smo kroz Mesinski tjesnac i tu sam vidio Talijane, koji su se sa vikom (kako samo oni to umiju) grabili za flaše sa pismima, koje su im mornari bacali u more. (Naime, postoji stari običaj da mornari bace u more flašu u koju su prethodno stavili pismo i nekoliko cigareta. Ribari koji ulove flašu, pismo pošalju na označenu adresu, a cigarete uzmu kao nagradu).

U Gibraltaru smo uzeli ugaj za preostale dane putovanja. Tu se nema mnogo što vidjeti, osim topova, kojih ima i na samom molu, gdje smo mi bili vezani. Inače, niti smo vidjeli, niti znamo što tu sve ima. No ipak smo dobili dojam, da je to velika tvrđava Britanske Imperije, s koje nas gleda tko zna koliko smrtonosnih topovskih cijevi i s koje nas budno prate radarske oči. Ugaj smo ukricali za svega nekoliko sati i krenuli dalje. Prošli smo i tik onih velikih stijena, koje se tako često vide na poštanskim markama Gibraltara i uplovili u Atlantik. Već slijedećeg dana smo vidjeli da Atlantik nije onako dobar kao naš, u pjesmi mnogo puta opjevani, plavi Jadran. Goropadan je i srdit pa i kad je najbolje volje, a to znači, da ako nije oluje, onda sigurno ima »mrtvog mora«, koje je naš brod naginjalo čas na jednu, a čas na drugu stranu, a to je da iskreno rečem najbolje osjetio moj stomak.

Drugog dana, nebo se naoblačilo, vjetar je zviždao, more se zapjenilo. Brod je posrtao i valjao se.

Bio sam ipak dobre volje, samo sam osjećao laku glavobolju od valjanja. Okolo nas je bilo brodova velikih i malih. Gledao sam ih i izgledali su mi kao igračke u rukama velikog djeteta. No to je još bila »bunaca«, prema onome, što smo kasnije vidjeli, kada je i naša »Bosna« nemoćno skakala na valovima i nosila dva crvena fenjera (oznaka, kojom se po noći označava da je brod nesposoban za manevriranje. Po danu dvije crne lopte na najvidljivijem dijelu broda).

Stroj je neumorno radio, turbina je zavijala, Zvono na komandnom mostu je otkucavalo satove. Straža se za stražom smjenjivala. Dan je zamjenjivao noć, a ova opet dan. A onda nakon dvanaest dana putovanja ugledali smo kopno sa obe strane. Pred podne smo ukricali pilota, prošli smo Dover i uvečer po zalasku sunca bili smo u Londonu.

Barba Frane je onako oznojan i crn, izlazeći iz strojarnice sigurno pomislio na svoga sina, koji daleko od njega, tamo među maslinastim otocima lovi ribu. I svi smo mi tada mislili na najdraže, koje je ostalo daleko od nas, promatrajući sumorno sivo nebo i udišuću prašinu i dim londonskog zraka.

»Da mi je proći kontradam« pjevali su mornari pod provom. »Boby« u plavoj uniformi šetao je rivom. Zastao je i slušao pjesmu, pjesmu, koju su daleko od domovine pjevali Titovi mornari.

Krešimir Margaretić

Moje more

Podoh rano pokraj žala
da uživam morskog vala.
Divno more sve žubori
baš k'o da mi nešto zbori.
Da brodovi po niem plove
male barke ribu love,
Da u njemu ima dara
i može da čuda stvara.

Borika Kruščić